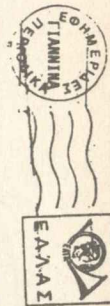

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 23 ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1998

ΡΟΥΣΦΕΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΦΑΥΛΟΚΡΑΤΙΑ

Πλήττουν και αδικούν το Πωγώνι

Το θέμα του Τελωνείου Δρυμάδων είναι γνωστό. Είναι στην ίδια διακρατική συμφωνία με την Αλβανία μαζί με τα Τελωνεία Σαγιάδας και Μέρτζανης. Το έχουμε γράψει κατ' επανάληψη πως τα δυο τελευταία προχωρούν ενώ των Δρυμάδων σταμάτησαν και οι υπεσχημένες εργασίες απλής διάνοιξης και λειτουργίας της διάβασης για την εξυπηρέτηση των κατοίκων των χωριών του ξεκομμένου Πωγωνίου.

Οι παρεμβάσεις και οι αυτοσχέδιασμοί της πρωτοβουλίας μπερδεύουν τα πράγματα και η υπόθεση μάλλον οπισθοδρομεί.

Το θέμα τώρα έχει πάρει τέτοια διάσταση που καταφανώς αδικείται η περιοχή μας κατά τρόπον που μόνο δυο λέξεις ταιριάζουν φαυλο-

κρατία και ρουσφετολογία.

Στη Σαγιάδα έγιναν οι δρόμοι και δημοπρατείται το κτίριο του μεθοριακού σταθμού προϋπολογισμού 1,5 δισεκατομμυρίου, ενώ γίνεται αναγνώριση και συνενοήσεις με τους Αλβα-

Το Πωγώνι εκτός συνόρων

νούς που θα συναντηθούν οι δρόμοι. Παράλληλα λειτουργεί το Τελωνείο Σαγιάδας, σαν υπηρεσία, λειτουργούν υποτελωνεία Αμπελώνα και Τσαμαντά, διανοίγονται και χαλικοστρώνονται δρόμοι πολλών χιλιομέτρων επι Αλβανικού

εδάφους και δρομολογούνται λεωφορεία από τους σταθμούς αυτούς για Ηγουμενίτσα και Αθήνα.

Στη Μέρτζανη κατασκευάζεται ο δρόμος προϋπολογισμού 1,7 δισεκατομμυρίου και γίνονται μελέτες για τη γέφυρα και το Τελωνείο.

Για Δρυμάδες η κατάσταση είναι στο ΜΗΔΕΝ. Δεν ξεκίνησε τίποτε. Είναι ή δεν είναι ρουσφετολογία και φαυλοκρατία. Άλλη Ελλάδα στη Θεσπρωτία του Αλέκου Παπαδόπουλου για να υπηρετηθούν οι Τσάμηδες της Κονίσπολης.

Άλλη διαχείριση της Μέρτζανης από την Νομαρχία μας και

Συνέχεια στην 2η σελ.

ΠΡΩΤΟΦΑΝΕΣ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ

Έσπασαν και πήραν αυτοκίνητο στα Κτίσματα

Άγνωστοι Αλβανοί έκαναν νυχτερινή επιδρομή στα Κτίσματα αρχές Μαΐου.

Έσπασαν αυτοκίνητα, πήραν διάφορα πράγματα, τα φόρτωσαν σε ένα άλλο το οποίο οδήγησαν μέσω Ρογοζίου και του δρόμου του αρδευτικού, στο ποτάμι και από πόρο στα ρηχά του ποταμού Δρίνου το πέρασαν στην Αλβανία. Είναι το σοβαρότερο επεισόδιο στα χωριά μας των τελευταίων χρόνων από Αλβανούς.

Το γεγονός ότι στα Κτίσματα υπάρχει αστυνομικός σταθμός και φυλάκειο Στρατού, ότι στον δρόμο Κακαβιάς κυκλοφορούν περιπολικά και στρατιωτικά, ότι στην Κακαβιά υπάρχει στρατιωτικό και αστυνομικό απόσπασμα, σημαίνει πως οι επιδρομείς δεν φοβούνται και γνωρίζουν καλά κατατόπια και συνήθειες.

Τι να σκεφθεί κανείς για τα χωριά που δεν υπάρχει παρουσία στρατού ή αστυνομίας. Η ανασφάλεια στα παρα-

μεθόρια παίρνει επικίνδυνες διαστάσεις και όπως αποδεικνύεται με το επεισόδιο Κτισμάτων τα μέτρα που έχουν ληφθεί δεν είναι επαρκή. Είναι χρεωμένοι 250 αστυνομικοί στα αποσπάσματα για την ανάσχεση του κύματος των λαθρομεταναστών και πολλά αυτοκίνητα άλλα όλοι μένουν στα Γιάννενα και τα αυτοκίνητα σταθμεύουν εκεί. Οι αστυνομικοί σταθμοί έμειναν με έναν αστυνομικό που κάνει ωράριο και συνήθως τα βράδια δεν διανυκτερεύει στο σταθμό. Τα συνδικάτα των αστυνομικών ζητούν να καταργηθούν οι σταθμοί και να συγκεντρωθούν στο Καλπάκι. Και θα φιλάνε τα χωριά με... τουριστικές περιπολίες και επιδόματα. Το επεισόδιο των Κτισμάτων είναι σοβαρό. Και πρέπει από τους αντιπροσωπευτικούς φορείς να τεθεί έντονα στις αρχές. Τα σύνορα είναι ξέφραγα αφού δίπλα στην Κακαβιά περνούν ανενόχλητοι οι ληστές.

Κι άλλο πλήγμα

Καταγγέιται το Κέντρο Παιδικής Μέριμνας Πωγωνιανής;

Πριν από μερικούς μήνες δημοσιεύτηκε πως θα καταργηθούν δέκα προνοιακά κέντρα του Υπουργείου Πρόνοιας. Στο διάστημα αυτό δούλεψε πολύ παρασκή-

νιο, από πληροφορίες που κυκλοφόρησαν, και προσπάθειες τοπικών παραγόντων ανά

Συνέχεια στην 2η σελ.

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΘΗΚΕ Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗΣ ΤΟΥ Κ.Π.Μ. ΠΩΓΩΝΙΑΝΗΣ

Καθολική η αντίδραση των κατοίκων.

Α. Φούσας: Ερώτηση στη Βουλή

Κ. Παπούλιας: Είμαι οργισμένος

Ε. Μαλέσιος: Συμπάρισται

Νομάρχης: Να συνεχίσει η λειτουργία

Συνασπισμός: Στο πλευρό των κατοίκων

Φιλ. Φίλιος τ. Δήμαρχος Ιωαννίνων: Να λειτουργήσει και να ενισχυθεί

Συμβούλιο Περιοχής: Κατά της κατάργησης

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΑ

Σπάει μια παράδοση

ΔΕΝ ΤΡΑΓΟΥΔΑΜΕ

τελειωμό δεν έχει. Αναλύεται, συντίθεται για να βρεθεί στο βάθος η ψυχή του Πωγωνήσιου, ο λαϊκός πολιτισμός, η παράδοση που φέρνει τα μηνύματα του παρελθόντος. Το τραγούδι στο Πωγώνι είχε μια συνέχεια.

Τραγούδι και χορός. «Καθόμα-
σαν γύρω γύρω οι κοπέλες, άρχι-
ζα εγώ και μετά τόλεγαν και οι
άλλες» μας έλεγε πριν από πολλά
χρόνια η μάλε Τσιάντω Γόρα.

«Όταν έβγαιναν από την εκ-
κλησία, οι κοπέλες πιάνονταν δυο

και άρχισαν τραγουδώντας «Ντέ-
τε, ντέτε εμείς οι δυο, ν' αρχινή-
σουμε χορό όσα νάρθουν κι οι άλ-
λες δυο...» γράφει κάπου στις εν-
θυμήσεις του ο μπάρμπα Μάνθος
Μάρης.

Τραγουδούσαν παλιά, τα πα-
λιά τραγούδια και δημιουργούσαν
νέα. Στο γάμο, στον αρραβώνα,
στο θέρο και στο αλώνι, στο αμπέ-
λι και στη ρούγα. Μα και οι άν-
δρες σε κάθε γλεντοκόπι, στο
καφενείο και στο τραπέζι, στο
πανηγύρι και στο παραγώνι τρα-

Συνέχεια στην 3η σελ.

Για όσους έχουν κάποια ηλι-
κία, για όσους άκουσαν παλιά μο-
λογήματα, για τους νέους που
τους έλαχε να βρεθούν σε κάποιο
απρόοπτο γλέντι, το Πωγωνήσιο
τραγούδι είναι ένα κομμάτι της
ταυτότητας της περιοχής μας.
Αυτή η ποικιλία των τραγουδιών
μας της ζωής και του θανάτου,
της χαράς και της λύπης, του πό-
νου και της ανακούφισης, είναι
ταυτισμένο με την ιστορία του
Πωγωνίου και των ανθρώνων.
Άγνωστοι λαϊκοί τραγουδιστές,
στιχοπλόκοι και συνθέτες άφησαν
ένα πλούτο που καταγράφεται και

Ανέλιξη συμπatriώτη μας

Ο συμπatriώτης μας κ. **Διονύσιος Σταθόπουλος**, με ρίζες από Παλαιόπυργο, μηχανικός του Ο.Τ.Ε., ανέλαβε την Υποδιεύθυνση Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Διεθνών Επικοινωνιών του Οργανισμού.

Συγχαίρουμε τον αγαπητό Διόνυσό και του ευχόμαστε και σ' ανώτερα.

Νέοι επιστήμονες

Το πτυχίο του Χημικού του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων απέκτησε ο **Ζήσης Φακατσέλης του Κωνσταντίνου**, από το Ξηρόβαλτο. Προσθέτουμε και τις δικές μας ευχές στον νέο πτυχιούχο και τους γονείς του.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή Αγίου Αθανασίου Δελβινακίου, ευχαριστεί την Αλεξάνδρα Ψήμα, που πρόσφερε 30.000 δραχμές στη μνήμη της μητέρας της Ελένης Παππά, για τον εξωρισμό της εκκλησίας.

ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ

Συνέχεια από την 1η σελ.

την χώρα για την «διάσωση» των δικών τους προβληματικών. Το Κέντρο Παιδικής Μέριμνας Πωγωνιάς είναι το πολυπληθέστερο της περιοχής Ηπείρου με 80 παιδιά και προσφέρει σημαντικό προνοιακό έργο και βάσει αυτού πρέπει να είναι από αυτά που θα διατηρηθούν. Τελευταία όμως κυκλοφόρησαν φημολογίες πως είναι στον πίνακα των προς κατάργηση. Δεν είναι βέβαια σίγουρο αλλά ακούστηκε. Όπως ακούστηκε πως ο κ. Αλ. Παπαδόπουλος υπουργός «ορόνησε» για την διατήρηση του Κ.Π. Μέριμνας Φιλιππιάδων (40 παιδιά), ο Δήμαρχος Κόνιτσας για τη διατήρηση του Κ.Π. Μέριμνας Κόνιτσας (30 παιδιά) και κάποιο παράγοντες από Γιάννενα για την διατήρηση δυο οικοτροφείων θηλέων μικρής δύναμης. Αυτές είναι οι κυκλοφορούσες πληροφορίες. Αν υπάρχει αρμόδιος ή και υποψήφιος αρμόδιος ας πάρει θέση.

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

Μηνιαία Έκδοση για τους Πωγωνήσιους

ΕΔΡΑ: Πωγωνιά
Ιδιοκτήτης-εκδότης-διευθυντής:
Κων. Χρ. Κωστούλας

Διευθύνσεις επικοινωνίας:
Πωγωνιά (Τ.Κ. 44005), τηλ. 0657-31333
Ιωάννινα-Οπλ. Πουτέτση 16 (Τ.Κ. 45332),
τηλ. 0651-70485

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ
«ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ ΗΠΕΙΡΟΥ ΕΠΕ»
Πέραμα Ιωαννίνων

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

Οι πρώτοι-αγωνιστές του Πάσχα

Δεν ταιριάζει βέβαια, στους λειτουργούς της Εκκλησίας να τους πει κανείς πρωταγωνιστές.

Είναι οι σεμνοί, οι ταπεινοί, οι αφοσιωμένοι της λατρείας και της αποστολικής υπηρετήσης.

Όμως, πώς να χαρακτηρίσουμε τους ιερείς, τους λίγους ιερείς του Πωγωνίου που έκαναν κυριολεκτικά αγώνα δρόμου να κάνουν Ανάσταση σε

όλα τα χωριά της επαρχίας μας;

Μέχρι και σε 6 χωριά έκαναν τη λειτουργία της Ανάστασης ορισμένοι ιερείς από το βράδυ του Σαββάτου μέχρι τις πρωινές ώρες της Κυριακής.

Αξίζει, όχι μόνον ο έπαινος και οι ευχαριστίες, αλλά και ο θαυμασμός στους ιερείς μας, γι' αυτή την προσφορά στους Χριστιανούς να χτυπήσει η καμμάρι της Ανάστασης σε κάθε χωριό μας.

Νέες Διοικήσεις

Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο της «Ηπειρωτικής Εστίας» Θεσσαλονίκης, που προέκυψε από τις εκλογές της 15-3-1998, συγκροτήθηκε σε σώμα ως εξής:

Πρόεδρος: **Βασίλης Καυκιάς**, ιατρός

Α' Αντιπρόεδρος: **Βασίλης Παππάς**, αρχιτέκτων μηχανικός

Β' Αντιπρόεδρος: **Χρήστος Μάντης**, έμπορος

Ασφαλιτόστρωση δρόμου

Σε συνεδρίαση της Νομαρχιακής Επιτροπής εγκρίθηκε, μεταξύ των άλλων, η μελέτη και διακήρυξη δημοπρασίας του έργου «Βελτίωση - ασφαλιτόστρωση δρόμου Κρυονέρι - Χάνι Δελβινακίου», προϋπολογισμού 35 εκατομμυρίων.

ΠΛΗΤΤΟΥΝ ΚΑΙ ΑΔΙΚΟΥΝ ΤΟ ΠΩΓΩΝΙ

Συνέχεια από την 1η σελ.

δεν βλέπει την εθνική διάσταση του θέματος και καταδικάζει σε απομόνωση τον αμιγώς ελληνικό πληθυσμό του ξεκομμένου Πωγωνίου που είναι ήδη απομονωμένος και μέσα στην Αλβανία. Να προστεθεί πως στην συνάντηση πέρυσε με κατοίκους των χωριών αυτών σε Δρυμάδες και Πωγωνιά ότι τους υποσχέθηκε αποδείχθηκαν αναλήθη και καθάρος εμπαιγμός. Κι ενώ συμβαίνουν όλα αυτά σε βάρος του Πωγωνίου δεν εκδηλώνεται ούτε μια διαμαρτυρία από Συμβούλιο Περιοχής, Νομαρχιακό Σύμβουλο, Ομοσπονδία αλλά και την διευρυμένη κοινότητα Πωγωνιάς των τεσσάρων σε επαφή χωριών.

Μια διαμαρτυρία, μια παράσταση, ένα υπόμνημα. Για την τιμή των όπλων. Για την αξιοπρέπεια των αξιωμάτων. Για την ιστορία των σφραγίδων. Για να καταγγελθεί η **φauλοκρατία**, η **ευνοιοκρατία**, η **προκλητική ρουσφετολογία** και η **ανισοπολιτεία** τοποθετούν το Πωγωνί εκτός συνόρων.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Ο **Λευτέρης** και η **Βάσω Φωτόπουλου**, από το Δολό, απέκτησαν ένα χαριτωμένο αγοράκι Προσθέτουμε και τις δικές μας ευχές.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

40νθήμερο μνημόσυνο έγινε στην Πωγωνιά, του **Αντώνη Μηλιώνη**.

ΘΑΝΑΤΟΙ

♦ Απεβίωσε στην Κάτω Λάβδανη η **Μελπομένη Φετα** του **Χρήστου**, 85 χρόνων.

♦ Απεβίωσε η **Βικτωρία Σταύρου**, σύζυγος **Αθανασίου**, ετών 86, και κηδεύτηκε στις Ποινικές.

♦ Απεβίωσε η **Ελένη Βενέτη**, ετών 84. Κηδεύτηκε στο Ξηρόβαλτο.

♦ Απεβίωσε, στην Αθήνα, ο **Βαγγέλης Μάνος**, από Στρατινίστα.

Την ματαμπάζωσαν τη λίμνη

Κι άλλα, κάτι λίγα, μπάζα έριξαν στην όχθη της λίμνης Ζαραβίνας οι κατασκευαστές του δρόμου Κακαβιάς. Το γράφουμε για... θύμιση!!

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

	ΚΩΔΙΚΟΣ 0657
ΟΤΕ Δελβινακίου	22399
	22121
	22139
	22211
ΔΕΗ Δελβινακίου	22244
Ταχ. Βήσσανης	31210
Ταχ. Δελβινακίου	22246
Ταχ. Πωγωνιάς	22198
Δημόσιο Ταμείο	22203
Συμβολαιογραφείο	22359
Ιερά Μητρόπολη	22222
Κληνική Σύλλος	22541
Κέντρο Υγείας	22525
Δελβινακίου	41012
Φαρμακείο Δελ.	41300
Φαρμακείο Κεφ/σου	71366
Ιατρείο Βασιλικού	51624
Ιατρείο Βήσσανης	41586
Ιατρείο Κεφαλ/σου	51201
Ιατρείο Κτισμάτων	31203
Ιατρείο Πωγωνιάς	22216
Αστυνομία Δελβινακίου	22365
Αστυνομία Βήσσανης	71243
Αστυνομία Καστανής	51570
Αστυνομία Κεφ/σου	41216
Αστυνομία Κτισμάτων	51292
Αστυνομία Πωγωνιάς	31201
Ελεγχος Διαβατηρίων	
Κακαβιάς	51230
Τελωνείο Κακαβιάς	51210
Δασονομείο	22208
Φυλάκιο Κακαβιάς	51300
Φυλάκιο Δρυμάδων	31344

Το Πωγωνί απουσίαζε από Βρυξέλλες

Στα τέλη Απριλίου εγκαίνιστηκε στις Βρυξέλλες το Γραφείο Ηπείρου, που θα παρακολουθεί τα προγράμματα και θα ενημερώνει τους αρμόδιους φορείς της Ηπείρου.

Εγινε επίσημη τελετή των εγκαίνιων με την παρουσία του υπουργού Δημόσιας Διοίκησης κ. Αλ. Παπαδόπουλου και πολλών Νομαρχών και Δημάρχων της Ηπείρου, καθώς και ευρωβουλευτών υπαλλήλων και πολλών Ηπειρωτών. Από το Νομό μας παραβρέθηκαν οι Δήμαρχοι Ιωαννίνων, Μετσόβου και Κονίτσας. Ο Δήμαρχος Δελβινακίου

απουσίαζε και ούτε εκπροσωπήθηκε. Δεν είναι γνωστό αν προσκλήθηκε και δεν πήγε ή δεν προσκλήθηκε ή δεν τον ειδοποίησαν. Το γεγονός ότι το Πωγωνί απουσίαζε και δεν βρέθηκε ένας εκπρόσωπος να δει τι γίνεται εκεί πέρα στις Βρυξέλλες, είναι δυσάρεστο για το Πωγωνί.

Δεν γίνεται πλέον αισθητή η παρουσία πωγωνιάς εκπροσώπου. Η παρουσία πωγωνιάς εκπροσώπου, γι' αυτό και μένει πιο κάτω κι από τον πάτο ανάπτυξης που είναι η Ηπείρος.

«Καποδιστριακά» προεκλογικά

Αν και είναι νωρίς ακόμη, εν τούτοις, μετά το Πάσχα άρχισαν να ακούγονται κάποια ονόματα που δημοσιεύτηκαν και στον γιαννιώτικο Τύπο. Πρώτη επίσημη δημοσίευση της απόφασης να κατέλθει υποψήφιος δήμαρχος του Άνω Πωγωνίου, είναι η κα Βάσω Μεντή. Για τον ίδιο Δήμο δημοσιεύτηκαν και τα ονόματα του Νομιάτρου κ. Ι. Νικόπουλου «σαν μια ενδεχόμενη λύση του κ. Θαν. Νίτα, κρεοπώλη, του κ. Δ. Μπάσιου, κτηνιάτρου, και του νυν προέδρου Κεφαλοβρύσου κ. Απ. Ναταΐκου.

Για τον Δήμο Δελβινακίου, δημοσιεύτηκαν τα ονόματα του κ. Νικ. Παπαδόπουλου, διευθυντή του Άσουλου Ανιάτων Ιωαννίνων, του κ. Τέλη Βίλλη και του καθηγητή κ. Αθ. Μποζιάρη.

Για τις διευρυμένες κοινότητες,

Εκπαίδευση του... Ενός!

Πρόγραμμα εκπαίδευσης των αστυνομικών των παραμεθορίων αστυνομικών σταθμών εκτελεί η Αστυνομία για την αντιμετώπιση των λαθρομεταναστών! Τι να την κάνει την εκπαίδευση ο ΕΝΑΣ αστυνομικός που υπηρετεί στα Κτίσματα, στην Πωγωνιά, στην Καστανή και αλλού; Η Διοίκηση της ΕΛΑΣ, υποκύπτει στη «συντεχνιακή» νοοτροπία των συνδικάτων και αυξάνει τη δύναμη των Σταθμών και τον εφοδιασμό με αυτοκίνητα και άλλα μέσα. Τότε να τους εκπαιδεύσει, τώρα η εκπαίδευση του... ενός μοιάζει με αστείο!

ΕΛΤΑ ΚΑΙ ΠΩΓΩΝΙ

Καθώς φαίνεται, σύντομα θα αναγγελθεί και η «εξυγίανση» των ΕΛΤΑ, κάτι που δημοσιοποιήθηκε πολλές φορές. Μέσα σ' άλλα μέτρα αναδιοργάνωσης, προβλέπεται και η κατάργηση 300 ταχυδρομικών γραφείων. Δεν δημοσιεύτηκε ακόμη κάποιος πίνακας για να δούμε πόσα και ποια Ταχυδρομικά Γραφεία καταργούνται στο Πωγωνί. Υπάρχει ένα δημοσίευμα για το Ταχ. Γραφείο Βήσσανης που και παλαιότερα κινδύνευσε. Τα κριτήρια καταργήσεως είναι καθαρά τεχνοκρατικά, οικονομικά και ανταποδοτικά. Ενδεχόμενα, κανένα από τα Γραφεία του Πωγωνίου να μην έχει τα κριτήρια «βιωσιμότητας». Δεν υπάρχει και κανένας να το ερευνήσει το θέμα. Στην περίπτωση του Πωγωνίου υπάρχουν ασφαλώς και άλλα κριτήρια που επιβάλλουν τη διατήρηση των Ταχυδρομικών Γραφείων. Κάποιος όμως πρέπει να φωνάξει.

Μια πωγωνήσια στην έδρα της UNESCO του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Μια πωγωνήσια διευθύνει την νεοϊδρυθείσα έδρα της UNESCO «Για την Εκπαίδευση στα Δικαιώματα του Ανθρώπου και την Ειρήνη», στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Πρόκειται για την κα Δήμητρα Παπαδοπούλου, μια δυναμική και αξιόλογη επιστήμονα από το Ωραιόκαστρο.

Η συμπatriώτισσά μας, είναι καθηγήτρια Κοινωνικής Ψυχολογίας και Εκπαίδευσης για την Ειρήνη, στο Τμήμα Ψυχολογίας. Είναι η

μόνη έδρα σε ελληνικό πανεπιστήμιο της Μεσογείου.

Η κα Δήμητρα Παπαδοπούλου, είχε μια επιτυχή εξέλιξη και ακαδημαϊκή σταδιοδρομία και έχει δραστηριοποιηθεί σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η συμπatriώτισσά μας τιμάει το πωγωνήσιο όνομα και μας κάνει υπερήφανους. Ευχές για κατάκτηση υψηλότερου επιπέδου πανεπιστημιακής και επιστημονικής ανέλιξης.

«Του κουφού η πόρτα»

Πάλι ανακοίνωσε το Υπουργείο Δημόσιας Διοίκησης πως οι υπηρεσίες ΘΑ απαντούν σε αιτήσεις, υπομνήματα και δημοσιεύματα σε 10 μέρες. Φαίνεται όμως πως «του κουφού η πόρτα» δεν ακούει ούτε τις ανακοινώσεις υπουργού και υφυπουργού. Έχουμε αρκετούς μήνες που γράψαμε και ξαναγράψαμε να δώσει η Δασική Υπηρεσία τα ονόματα των μελετητών και μελετητικών γραφείων που υποβλήθηκαν για τη διαχείριση των δασών δρυός στο Πωγωνί, στις 20 περίπου κοινότητες που σύνταξαν μελέτες. Και τις μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων για υλοτομίες και καρβουνιάρικα. Τους ζητήσαμε, για να συμπληρώσουμε το χρονικό της καταστροφής και καρβουνοποίησης των δασών μας, και να περάσουν στην ιστορία. Οι υπηρεσίες όμως, είναι κουφές μετά μεγάλης δόσης αλλοζονίας. Θα στείλουμε αυτό το φύλλο στα γραφεία των υπουργού και υφυπουργού Δημόσιας Διοίκησης Διοίκησης, να δούμε αν και κει έχουν το ίδιο μοντέλο πόρτας...

ΔΕΝ ΤΡΑΓΟΥΔΑΜΕ

Συνέχεια από την 1η σελ.

γυοδούσαν και στιχοπλοκούσαν. Κι αυτό σε όλα τα χωριά, σε κάθε εκδήλωση. Και κάθε

Μαυρόπουλο

Δυο εκατομμύρια στον αέρα

Δυο δισεκατομμύρια διέθεσε αυτό το ταλαίπωρο κράτος για είκοσι χρόνια στον κάμπο του Μαυρόπουλου και το νερό δεν τρέχει στο αρδευτικό αυλάκι. Ναι, δυο δισεκατομμύρια πήγαν στο «βρόντο» για το αρδευτικό και τον αναδασμό πέντε χιλιάδων στρεμμάτων! Όλα είναι σταματημένα και το νερό δεν τρέχει στο αυλάκι. Τριακόσια στρέμματα καλλιεργήσαν εφέτος, αλλά πως θα ποτιστούν; Μια πίστωση για την επισκευή του αυλακίου που καθύστε δεν φτάνει. Κι εκεί στη Νομαρχία, το τμήμα Οικοδομικής Ανάπτυξης δεν... ακούει. Κι ο Νομάρχης; Ούτε ακούει, ούτε βλέπει; Δεν λυπάται τα δυο δισεκατομμύρια που ξοδεύτηκαν; Αν μας διαβάζει, θα το μάθει. Εμείς την εφημερίδα, τη στέλνουμε στο Γραφείο Τύπου...

χωριό είχε τον τραγουδιστή του και κάθε χωριανός είχε και το τραγούδι του. Αυτή η εισαγωγή με την σύντομη αναφορά στο τραγούδι του τόπου ήταν για να τερματίσει στο σήμερα που δεν ακούγονται τραγούδια στα χωριά μας. Σπάνιος οι περιπτώσεις. Σε λίγα χωριά θα τύχει να βρεθούν δυο-τρεις και να αρχίσουν το τραγούδι.

Μετρημένοι είναι εκείνοι που τραγουδούν παλιά τραγούδια και όλο αραιώνουν. Σπάζει θρυμματίζεται μια παλιά παράδοση. Δεν τραγουδούμε. Κοβεται η συνέχεια και σβήνει η ατμόσφαιρα που έφτιαχνε τραγούδι και τραγουδούσε ζωή, επικοινωνία, ανθρωπιά. Δεν τραγουδούμε και χάνουμε την επαφή με το παρελθόν. Πώς θάναυ αόριο το Πωγωνί χωρίς τραγούδι; Μια κασέτα, μια κονσέρβα με συντηρητικά και ημερομηνία λήξης. Ποιός ξέρει; Οι τραγουδιστές μας λιγοστεύουν κρατώντας ακόμη τους κρίκους μιας παράδοσης.

Μια παράδοση που καμιά φορά συγκλονίζει και τους νέους μας. Ίσως δεν έσβησαν οι ελπίδες.

Κων. Χρ. Κωστούλας

ΠΟΙΗΣΗ

Ο Γεροτσέλιγκας

Ο Γεροτρωτοτσέλιγκας
ο Πρωτονοικοκύρης
βγαίνει στη στράτα χαρωπός
σωστός καραβονήρης

Με την αγκλίτσα σταυρωτά
ξοπίσω του ζωσμένη
παλικάρισμα περπατά
στη στάνη του πηγαίνει

Με κόκκινα τα μάγουλα
και χιόνι στα μαλλιά του
με του αετού το βλέμμα του
βροντά η περπατησιά του

Σηκώνει και το χέρι του
και στρίβει το μουντάκι.
Είναι κάπως ανήσυχος
σαν φθάνει στο κονάκι

Γαντζώνει τα μαντρόσκυλα
κοινούνε την ουρά τους
τα αφεντικό τους έφθασε
και δίνουν τη χαρά τους

Είναι ακόμη σύθαμτο
ν' αρμέζουν πρώτα πρέπει
ορμίνες δίνει γύρω του
κι όλα σωστά τα βλέπει

Έχει κομμάντα δυνατά
και νοικοκυρεμένα
γεμάτα πάντα τα παχνιά
για νά 'ναι χορταμένα

Πάλι κουβέντες για τους Συνοριακούς Φρουρούς

Πάλι δημοσιεύτηκαν ειδήσεις και δηλώσεις για τους Συνοριακούς Φρουρούς. Θα γίνουν, λέει, η κυβέρνηση. Να μη γίνουν, λέει η συντεχνία των αστυνομικών. Βρήκε τα καμιά φορά, να δούμε ποιος... κυβερνάει. Τη ζωή και την περιουσία των πωγωνήσιων, ποιος θα τα φυλάει, όσο να τα βρείτε;

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

«ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ»

1. Ο κάμπος του Ξηροβάλτου - Το μεγάλο ντερέβνι του Πωγωνίου.
2. Γνωριμία με την Πωγωνιανή.
3. Πωγωνικά. (Ι. Λαμπρίδη).
4. ΠΩΓΩΝΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ (Ι).
5. Φωτογραφικό Λεύκωμα Πωγωνίου.
6. Η μάνα μολογεί κι εγώ γράφω.
7. Πωγωνιακά Χρονικά (ΙΙ).

Τα στέργα είναι μόνα τους
και χώρια τα γαλάρια
αλλού τα αρνοκάτσικα
στον τσάρο τα μανάρια

Πετιούνται τα παιδούρια του,
και οι τζομπαναράιοι
γεμίζουν τα καρδάρια του
ποτάμι το γάλα ρέει

Αργοκινούν τα πρόβατα
τα γίδα γυροφέρνουν
κι αφού ανοίξουν οι πορτές
το δρόμο τώρα παίρνουν

Αχολογούν τα κυτριά
γλυκολαλεί η κουνούνα
κι ο γέρος στον αγώνα του
κόκκινος παπαρούνα

Μπροστά πηγαίνουν τα σκυλιά
ο Μούργκος με το Μπάλλιο
και τα γεσέμια δίπλα τους
αγάλλιο αγάλλιο αγάλλιο

Και σαλαγιάει και μόνος του
σφριζοτραγουδώντας
περήφανος στο έργο του
μαζί του ακολουθώντας

Βλέπει τη Σιούτα δίπλα του
τη Βάκκα του παρ' 'κει
όλα τα παρακολουθεί
και όλα τα προσέχει

Η Λιάρα η στριφοκέρατη
καυγά πάει να κάνει
μα η αγκλίτσα του παππού
σωστά την προλαμβάνει

Χαρά στο κοινοκύρη τους
που 'χει τέτοιο κοπάδι
χαμογέλαει περήφανος
απ' το πρωί ως το βράδυ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΥΡΚΟΣ

Βασιλικό Ιωαννίνων

ΑΝΑΔΡΟΜΕΣ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Από τον «Ηπειρωτικό Αστέρα» (Λεωνίδα Βασιλειάδη)

Οικογενειακή και κοινωνική ζωή στο Πωγώνι

Γράφει ο ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΕΜΟΣ, φιλόλογος

Η γυναίκα στο σπίτι κατέχει δευτερεύουσα θέση. Το δικαίωμα της αρχηγίας στην οικογένεια το έχει αποκλειστικά ο άντρας, ο οποίος δίνει και διαταγές, όπως στην αρχαιότητα. Έργο της γυναίκας είναι να τακτοποιεί και ευπρεπίζει το σπίτι, να περιποιείται τα παιδιά, η ρόκα, ο εργαλειός, το πλέξιμο, ακόμη και η γεωργία, οι δουλειές στα χωράφια. Ο Λιβάντος για τη ρόκα και τον εργαλειό λέει: «Η μεν αρίστου πατρός θυγάτηρ, αρίστου δ' ανδρός γυνή μηδέποτε πύσαστο και διά των υφαινομένων μείζοι σοι ποιοῦσα τον οίκον».

Η γυναίκα εδώ (στο Πωγώνι), αγαπά με αληθινή αφοσίωση το σύζυγό της. Συνήθως δε κάτω από την ίδια στέγη ζουν αρμονικά πολλά οικογενειακά μέλη. Η μόδα και οι άλλες απαιτήσεις του κακώς εννοούμενου πολιτισμού, δεν βρήκαν έδαφος στο Πωγώνι. Τα πατροπαράδοτα ήθη και έθιμα διατηρήθηκαν και διατηρούνται αναλλοίωτα. Η ενδυμασία των γυναικών και οι άλλες συνήθειες της ζωής το ίδιο. Γι' αυτό η οικογενειακή ευτυχία του Πωγωνίου και γενικά η Ηπειρώτισσα περιμένει με υποδειγματική υπομονή τον απόδημο σύζυγο σαν άλλη Πηνελόπη.

Τη στιγμή που γράφω αυτά, μου 'ρχεται στη μνήμη περισσότερο από κάθε άλλη φορά, ζωηρή η εικόνα της ιστορικής Κώστας, η οποία επί 30 χρόνια χωρίς γράμμα και χωρίς αντίλογο, περιμένει την επιστροφή του άντρα της, από το ταξίδι, μολονότι εκείνος από τη σκληρή ημέρα του αποχωρισμού φάνηκε σ' αυτή τελείως αδιάφορος.

Όσες φορές της περίσσευε κάποιο μικροποσό χρημάτων, αγόραζε λίγη ζάχαρη και λίγο καφέ για να κεράσει, όπως έλεγε, τους φίλους την ημέρα της επιστροφής του λατρευτού της Κώστα. Πάντοτε δε σιγοτραγουδούσε:

«Ξενιτεμένο που πουλί και παρπαπνεμένο,
η ξενιτιά σε χαιρέται κι εγώ
χω τον καημό σου» κ.λπ.

— Να καλοδεχτείς θειάκω, ήταν η στερεότυπη φράση με την οποία εύχονταν την Κώστα να όσες φορές επισκέπτονταν το φτωχικό της σπιτάκι. Τέλος, ο Κώστας με άσπρα μαλλιά πλέον, επέστρεψε, και το ευγενικότερο ιδεώδες της εκπληρώθηκε. «Δεν είχε δικαίον να μνησικακίσει εναντίον του επιλήσιμονος συζύγου; Βεβαίως. Και όμως φαίνεται ευχαριστημένη. Τώρα (λέγει) έπρεψε! και το φτωχικό μου».

Σε ένδειξη της υπεροχής του ανδρός. Προκειμένου να κάμουν χρήση (μνείαν) της συζύγου του Κώστα, λένε: Η Κώσταίνα, του Γεωργίου, η Γιώργαινα κ.τ.λ.

Οι κάτοικοι του Πωγωνίου είναι φιλόξενοι. Στην Πολύταινη μάλιστα μέχρι πριν από λίγα χρόνια (πριν, εννοείται, από το 1904) μερικές οικογένειες διατηρούσαν και το αρχαίο έθιμο να νίπτουν (να πλένουν) τα πόδια του φιλοξενούμενου. Ο Αβραάμ ένιψε τα πόδια των ανδρών που ήλθαν στη σκηνή του. «Τοιούτο τρόπον συνήθισαν και οι Ελληνίδες της αρχαιότητος ανεξαρτήρη η εικόνα της ιστορικής Κώστας, η οποία επί 30 χρόνια χωρίς γράμμα και χωρίς αντίλογο, περιμένει την επιστροφή του άντρα της, από το ταξίδι, μολονότι εκείνος από τη σκληρή ημέρα του αποχωρισμού φάνηκε σ' αυτή τελείως αδιάφορος.

Όσες φορές της περίσσευε κάποιο μικροποσό χρημάτων, αγόραζε λίγη ζάχαρη και λίγο καφέ για να κεράσει, όπως έλεγε, τους φίλους την ημέρα της επιστροφής του λατρευτού της Κώστα. Πάντοτε δε σιγοτραγουδούσε: «Ξενιτεμένο που πουλί και παρπαπνεμένο, η ξενιτιά σε χαιρέται κι εγώ χω τον καημό σου» κ.λπ. — Να καλοδεχτείς θειάκω, ήταν η στερεότυπη φράση με την οποία εύχονταν την Κώστα να όσες φορές επισκέπτονταν το φτωχικό της σπιτάκι. Τέλος, ο Κώστας με άσπρα μαλλιά πλέον, επέστρεψε, και το ευγενικότερο ιδεώδες της εκπληρώθηκε. «Δεν είχε δικαίον να μνησικακίσει εναντίον του επιλήσιμονος συζύγου; Βεβαίως. Και όμως φαίνεται ευχαριστημένη. Τώρα (λέγει) έπρεψε! και το φτωχικό μου».

(Συνεχίζεται)

ΚΟΥΤΣΑΒΕΛΗΣ

Οπτικά

Γιάννης Κουτσαβέλης

Αβέρωφ 19

Τηλ.: 24.803 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

γυαλιά οράσεως γυαλιά ηλίου φακοί επαφής

ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΑΡΧΑΙΑ

Του Κώστα Λώλη

Η μουσική παράδοση του Πωγωνίου* είναι ένα κομμάτι από την παράδοση της Ηπείρου. Τόσα και τόσα χρόνια ο χωρισμός, τα συρματοπλέγματα, η απομόνωση, οι διάφορες ιδεολογικές πιέσεις δεν μπόρεσαν να την εξοντώσουν.

Και στέκει σήμερα ένα σοβαρό δείγμα του εθνικού πνεύματος, ένα εθνομουσικολογικό φαινόμενο με εξαιρετικό ενδιαφέρον. Τα τραγούδια, οι χοροί και οι ενόργανες μελωδίες (σκοπο-μοιρολόγια) αποτελούν τα βασικά σημεία αυτής της μουσικής παράδοσης.

...Με το διαχωρισμό που παρουσιάζουν οι περισσότεροι λαογράφοι και εθνομουσικοί τα τραγούδια είναι: νανουρίσματα-ταρνανίσματα, κάλντα-θηρησκευτικά, θρούλοι-μοιρολόγια, ιστορικά-πατριωτικά, κλέφτικα, της ξενιτιάς, της αγάπης, του γάμου.

Αντικείμενο αυτής της μελέτης είναι η γενική μουσική ανάλυση των τραγουδιών στο χώρο και στο χρόνο.

Η πρώτη μορφή του, συνάμα και η πιο αρχαία, είναι η **μονωδία (μονοφωνία)**. Διάφορα μοιρολόγια, νανουρίσματα, θρούλοι, έχουν φτάσει μέχρι σήμερα μονοφωνικά. Η μελωδία τους είναι χτισμένη με λίγα διαστήματα σε παραπεντατονικές ή και πεντατονικές κλίμακες, πράγμα που εκφράζει την αρχαία μουσική ανάλυση των τραγουδιών στο χώρο και στο χρόνο.

Πιο διαδομένα είναι τα **ομοφωνικά τραγούδια**: δηλαδή ένας πάρτης συνοδεύεται ομαδικά με την ίδια μελωδία. Εται πολλά τραγούδια του γάμου, του τραπέζιου, θρούλοι, θρησκευτικά, κλέφτικα, κάλντα κ.ά. σήμερα τραγουδούνται ομοφωνικά στη Σωπική, Σχωριάδες, λιγότερο στην Τσιτάστα, Χλωμό και Πολύταινη, παρουσιάζονται ξεχωριστά ενδιαφέρον τόσο για την αρχαιότητά τους, όσο και για την καλλιτεχνική τους αξία. Μάλιστα και οι βασιλόπαδες ακόμη παρεσκεύαζον εις τους φιλοξενούμενους λουτρόν, το οποίο ανώμαζον **ποδόνηπτα ύδατα**. Η Ελένη έλουσε και έχρισεν ελαίω τον εν τη Τροία ως επαίτην μεταβάνα και φιλοξενηθέντα Οδυσσέα. Ωσαύτως η κόρη του Νέστορα έλουσε τον Τηλέμαχον».

Τα τραγούδια του Πωγωνίου είναι **ομοφωνικά** και **ομαδικά**. Τα όργανα, οι κομπανίες, όσο και περισσότερο μπαίνουν στη ζωή της μουσικής παράδοσης, δεν μπορούν να σβήσουν τον στωικό φωνητικό της χαρακτήρα. Τα τραγούδια αυτά τραγουδούνται από κάθε φύλο ξεχωριστά, μικτά και εναλλάσσόμενα. Οι άνδρες τραγουδούν σε χαμηλούς και μεσαίους τόνους, ενώ οι

έναν πάρτη και ομαδικό ισοκράτημα ή σε έναν πάρτη και ομαδική δεύτερη φωνή.

Μέσα σε ένα μεγάλο χρονικό διάστημα πρέπει να έχει περάσει η **διφωνία πολυφωνία** προς την **τρίφωνη**. Ανάμεσα στον πάρτη και το ισοκράτημα μπαίνει μια αντιφώνια που ονομάζεται **«γυριστής»** ή **«κλώστης»**. Ο γυριστής «επιστρέφει», «καγγελίζει», «τσακίζει», «κόβει» τη φωνή του πάρτη —λένε οι λαϊκοί τραγουδιστές. Και είναι το σημαντικότερο στοιχείο της εξέλιξης της λαϊκής πολυφωνίας. Η τρίφωνη πολυφωνία ακούγεται περισσότερο στα γυναικεία τραγούδια της Τσιτάστας, Χλωμού, Πολύταινης, αλλά και στα ανδρικά του Χλωμού και Σχωριάδων.

Όπως σκέπτονται πολλοί μελετητές η **τετράφωνη πολυφωνία** είναι μουσικό φαινόμενο που εμφανίζεται στα πρώτα χρόνια του 20ου αιώνα. Η καλλιτεχνική εξέλιξη, ο αυτοσχεδιασμός, οι παραλλαγές των λαϊκών τραγουδιστών, πάντα έχουν φέρει και νέα φαινόμενα ακοής και συνήχησης στα τραγούδια τους. Έτσι πρέπει να συμβαίνει με το ρίχτη, ως δεύτερο ισοκράτημα όχι πια ομαδικό. Στέκοντας πάνω από το βασικό ισοκράτημα σε διαφώνια ή σε συμφωνία έχει φέρει στο πολυφωνικό τραγούδι νέες αρμονικές και πολυφωνικές δομές. Οι άνδρες της Πολύταινης και Τσιτάστας, αναζητώντας συνέχεια νέες μελωδικές και ρυθμικές εξελίξεις, παρουσιάζουν πιο ουσιαστικά τη μορφή του τετράφωνα πολυφωνικού τραγουδιού. Πως ολοκληρώνεται ένα «πάρσιμο»³ στο πολυφωνικό τραγούδι;

Ο **πάρτης**, σαν κύρια φωνή, κατ' αρχή εκφράζεται χωρίς την παρουσία των άλλων. Στο τέλος της πρώτης φράσης μπαίνει ο **γυριστής**, με τη χαρακτηριστική έκφραση, «ε-ε-ε» ή «ο-χο-ο». Δίνεται έτσι το σήμα να μπουσ στο τραγούδι οι υπόλοιποι φωνές. Από αυτή τη στιγμή, μέχρις ότου ολοκληρώνεται ένα «πάρσιμο» η εξέλιξη είναι πολυφωνική. Ο πάρτης, ζωηρός συνεχίζει την κύρια σκέψη της μελωδίας, ο γυριστής γυρίζει και ματαγυρίζει με καγγελίσματα διαφόρων ειδών τη μελωδία του πάρτη. Ο **ρίχτης** στέκει σαν δεύτερο ισοκράτημα μια μεγάλη δεύτερη ή μικρή τρίτη πάνω από το βασικό ισοκράτημα. Ενώ στο θεμέλιο τόνο της τροπικής μουσικής κλίμακας κάνουν **μαζικό ίσο** η ομάδα των ισοκράτων, αδιάκοπα, ή τονίζοντας κάθε συλλαβή του στίχου. Η κάθε φωνή έχει τη δική της τάση και ιδιότητα. Οι φωνές μεταξύ τους είναι σε ενότητα αλλά και με διαφορές. Όποια κι αν λείπει η παρουσία χαλαρή η ισορροπία και ομορφιά του πολυφωνικού τραγουδιού.

Τα τραγούδια του Πωγωνίου είναι **ομοφωνικά** και **ομαδικά**. Τα όργανα, οι κομπανίες, όσο και περισσότερο μπαίνουν στη ζωή της μουσικής παράδοσης, δεν μπορούν να σβήσουν τον στωικό φωνητικό της χαρακτήρα. Τα τραγούδια αυτά τραγουδούνται από κάθε φύλο ξεχωριστά, μικτά και εναλλάσσόμενα. Οι άνδρες τραγουδούν σε χαμηλούς και μεσαίους τόνους, ενώ οι

γυναίκες σε μεσαίους και συχνά υψηλούς. Ο όμιλος αποτελείται από 4-5 τραγουδιστές και πάνω. Ο λυρικός χαρακτήρας κατέχει περισσότερο μέρος στο ρεπερτόριο. Τα τραγούδια είναι στρωμένα, στις νέες εξελίξεις και με ρεφραίν. Παρουσιάζονται πιο συχνά τριμερή και διμερή μέτρα αλλά και με μικτά. Η μουσική κλίμακα που στηρίζονται είναι **πεντατονική**², γνωστή σε όλη την Ηπειρό. Αυτή την κλίμακα δεν μπόρεσε να την εξαφανίσει από την Ηπειρο η Βυζαντινή Εποχή και έμεινε σαν αρχαίο δείγμα της μουσικής μας παράδοσης.

Η φωνητική πολυφωνία δεν είναι, όπως τονίσαμε μια απομονωμένη μουσική παράδοση έξι χωριών του Πωγωνίου. Αυτή συνεχίζει όχι μόνο σε άλλα ηπειρωτικά χωριά (Κτίσματα-Πωγωνιανή-Παρακάλαμος-Καστάνιανη κ.λπ.) όχι μόνο σε όλο τον ελληνισμό που ζει στα πατρικά του εδάφη στην Αλβανία, αλλά και σε πολλές περιοχές των Τσκιδών της Νότιας Αλβανίας³. Όπως τονίζουν οι μελετητές, η πολυφωνία των βαλκανίων είναι μια μουσική παράδοση αρχαία, που εμφανίζεται πριν τη βυζαντινή μουσική. Ο Λ. Τάρντο⁴, μιλάει για μια παρόμοια μορφή τραγουδιού στην Ηπειρο πριν 15 αιώνες. Όμως δεν μπορούμε να μην αναφέρουμε τις σχέσεις και συνδέσεις της με τη βυζαντινή μουσική, π.χ. «το ίσον και η μελωδική κίνησις του γυριστού... είναι στοιχεία απαντώντα ομοίως και εις την βυζαντινήν εκκλησιαστικήν μουσικήν»⁵.

Τρία βασικά σημεία: ο **φωνητικός χαρακτήρας**, η **ομαδική παρουσίαση** και η **πεντατονική κλίμακα** που στηρίζεται το πολυφωνικό τραγούδι βεβαιώνουν την αρχαιότητά του, βεβαιώνουν ότι είναι μια παράδοση του αρχαίου ελληνικού μουσικού κόσμου. Είναι οι αρχαίες μουσικές ρίζες της Ηπείρου, από τις οποίες πηγάζει και η συγκεκριμένη μουσική έκφραση του πολυφωνικού τραγουδιού.

Απόσπασμα από τη μελέτη για την μουσική παράδοση των χωριών του Πωγωνίου, εκτός κρατικών συνόρων: Σωπική, Σχωριάδες, Πολύταινη, Χλωμό.

(Από το «Πωγωνιακά Χρονικά», τόμος 2)

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

ΚΑΝ. ΛΩΛΗΣ. Γεννήθηκε στη Σωπική Πωγωνίου το 1948. Στα 1966 τελείωσε το Παιδαγωγικό Λύκειο Αργυροκάστρου, ενώ στα 1975 ολοκλήρωσε τις μουσικές σπουδές στην Ακαδημία Καλών Τεχνών των Τιρανών, όπου πήρε το δίπλωμα «ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΣ».

Σαν καθηγητής μουσικής πάνω από 5 χρόνια διδάσκει θεωρία, ναυτίλινιο και ακοή στον Ελληνικό Παιδαγωγικό Λύκειο Αργυροκάστρου. Πάνω από 10 χρόνια υπηρέτησε ως υποδιευθυντής στο Μουσικό Γυμνάσιο-Λύκειο Αργυροκάστρου. Τελευταία υπηρέτησε ως προϊστάμενος στο Τμήμα Πολιτισμού της Νομαρχίας Αργυροκάστρου. Στο Μουσικό Γυμνάσιο-Λύκειο Δοκάνων υπηρέτησε από τα σχολικά έτη 1993-94 ως καθηγητής αρμονίας και πολυφωνικού τραγουδιού, ενώ στο Δημοτικό Ωδείο στο σχολικό έτος 1996-97 καθηγητής ανωτέρων θεωρητικών. Έχει ασχοληθεί με την διεύθυνση διαφόρων χορωδιών και ορχήστρας, κυρίως παραδοσιακού χαρακτήρα. Σαν μελετητής της μουσικής έχει ασχοληθεί με διάφορα θέματα της έντεχνης και παραδοσιακής μουσικής όπως: «Το Αλβανικό συμφωνικό ποίημα», «Συμφωνικά έργα της αντίστασης», «Ο Σούμαν σαν κριτικός», «Το μοιρολόι και η νέα ερμηνεία του», «Η ενόργανη λαϊκή πολυφωνία», «Οι χοροί της ελληνικής μειονότητας στην Αλβανία». Αυτές οι μελέτες έχουν δημοσιευθεί στα αγγλικά, ελληνικά και αλβανικά. Σε διάφορα συνέχεια έχει παρουσιάσει μελέτες εθνομουσικολογικού χαρακτήρα όπως: «Οι κομπανίες και η ενόργανη λαϊκή πολυφωνία (Τιράνα 1986)», «Η μουσική παράδοση των Ελλήνων στην Αλβανία» (Θεσσαλονίκη 1995), «Ομοιότητες και διαφορές μεταξύ ελληνόφωνης και αλβανόφωνης πολυφωνίας (Ιωάννινα 1996)». Έχει μεταφράσει (transcriptions) πάνω από 100 πολυφωνικά τραγούδια και μοιρολόγια, σε συνεργασία με διάφορες εκδόσεις δίσκων.

Βανδαλισμοί στον αρχαιολογικό χώρο

Γνωστές είναι οι ανασκαφικές εργασίες του αρχαιολόγου κ. Ηλ. Ανδρέα στην άνω κοιλάδα του Γορμού και στις περιοχές των χωριών Μερόπης, Παλαιοπύργου, Κάτω Μερόπης.

Είκοσι χρόνια ερευνών ανέστυραν άγνωστα στοιχεία της ιστορίας του Παλαιοπύργου. Με περισσή φροντίδα περιέφραξε τους χώρους ανασκαφών και στην Παλιουριά όπου βρέθηκε ένας από τους τύμβους έστησε και μια αποθήκη για τις ανάγκες των εργασιών. Κατ' επανάληψη κάποιοι βάνδαλοι, ασυνείδητοι και αμαθείς κατέστρεψαν πολλές φορές και

ληηλάτησαν αποθήκη και περιφράξεις. Και τον χειμώνα αυτόν συνέχισαν το έργο τους με ζημιές και αφαίρεση θύρας και παρθύρων της αποθήκης και χρησιμοποίηση του σύρματος περιφράξης για οριοθέτηση των ...βοσκοτόπων.

Οι κτηνοτρόφοι της περιοχής δεν δείχνουν, τουλάχιστον ένα στοιχειώδες ενδιαφέρον για το χώρο και σεβασμό στη δουλειά των αρχαιολόγων.

Στην περιοχή αυτή κινούνται κυρίως οι κτηνοτρόφοι που νέμονται την περιοχή, υλοτόμιοι που καθοδηγούνται και ελεγχονται από τις δασικές υπηρεσίες και κάνουν αυτές τις βάνουσες υλοτομίες στον Αρχαιολογικό χώρο και στον ευρύτερο χώρο του NATURA-2000, κυνηγοί και βεβαίως λαθροκυνηγοί και λαθρουλοτόμοι ανέλεγκτοι.

Η περιοχή είναι αφύλακτη και απροστάτευτη. Οι βανδαλισμοί δείχνουν την υποβάθμιση της περιοχής. Αστυνομία και Δασική Υπηρεσία ουδέποτε ελέγχουν την κίνηση στο χώρο παρ' όλο που οι προσβάσεις είναι γνωστές και ελάχιστες.

Αυτές οι ζημιές στον αρχαιολογικό χώρο χρεώνονται φυσικά σε όλους αυτούς που κινούνται εκεί αλλά και σε όλους τους περιουσιούχους κατοίκους των γύρω χωριών που αδιαφορούν γι' αυτά τα προγονικά μας μνημεία. Καταστρέφεται η ιστορία μας.

Τρόμος των κυνηγών Οι λύκοι τρώνε τα σκυλιά

Τα σκυλιά προτιμούν οι λύκοι που κυκλοφορούν στο Πωγώνι. Κυνηγιάρικα και κοπαδιάρικα σκυλιά κατασπαράχτηκαν από τους λύκους και μέχρι τώρα ο αριθμός πλησιάζει τα δέκα. Λέγεται πως οι λύκοι είναι απ' αυτούς που άφησαν ελεύθερους οι οικολόγοι, που μοιάζουν περισσότερο σαν άγρια σκυλιά. Έχει διαπιστωθεί πως ένα τουλάχιστον κοπάδι με περίπου δέκα λύκους κυκλοφορεί και είναι ο τρόμος και ο φόβος κυνηγών και κτηνοτρόφων.

Νερό Μικροβιολογικώς: Κατάλληλο Χημικώς: Ακατάλληλο Και όμως το... πίνουν

Στο Μαυρόπουλο έγινε ένα αρκετά μεγάλο και δαπανηρό έργο ύδρευσης. Από έλεγχο που έγινε, μικροβιολογικά είναι κατάλληλο! Χημικά όμως είναι ακατάλληλο! Και συνεχίζουν να το πίνουν. Και απ' το ίδιο πίνουν και στον σταθμό Κκακιάς. Το πρόβλημα παραμένει, ενώ δίπλα στο Αργυροχώρι η γεώτρηση έβγαλε πολύ και καλό νερό και παραδίπλα στις Ποντικατές τα νερά στο βουνό τρέχουν στα ρέματα. Για να δούμε τώρα πού είναι στον ίδιο Δήμο Δελβινάκιο, πώς θα τα βρουν οι ...συνδημότες; Και τι θα πουν στους λόγους και τα φιλιάδια οι υποψήφιοι Νομάρχες!!

Μια άδεια ταξί ζητάει το Μαυρόπουλο ♦ Για να μη ταξιδεύουμε αλβανικά!

Πάνε κι έρχονται τα ταξί στην Κκακιά για την εξυπηρέτηση των μετακινούμενων ελληνικά και... αλβανικά! Ελληνικά γιαννιώτικα και αθηναϊκά. Βγάζουν ψωμί στο Πωγώνι. Και οι ντόπιοι οι περιοικούντες τα βλέπουν να περνούν! Μια άδεια για το Μαυρόπουλο θα δημιουργούσε μια θέση εργασίας στο χωριό. Δεν είναι θεμιτό και δίκαιο; Θα λέγαμε ένα ταξί, μια θέση σε κάθε παραμεθόριο χωριό. Για να κρατηθεί αυτός ο τόπος. Ας αρχίσει ο Νομάρχης από το Μαυρόπουλο. Κι ως τ' αφήσουν ελεύθερα. Ελεύθερη οικονομία δεν έχουμε; Γιατί σε λίγο θα ταξιδεύουμε... αλβανικά!!

Τον «έζωσαν» οι... λύκοι

Μάζεψε το κοπάδι του ο κτηνοτρόφος να τα πάει στο μαντρί. Σε μια στιγμή αντιλήφθηκε να ακολουθεί τα πρόβατα ένα κοπάδι λύκων! Από κοντά και ...διακριτικά. Γύρισε πίσω να τους δώσει και τους φοβήριζε με τη γκλίτσα. Εκείνοι δεν πτοήθηκαν. Τού 'δειξαν τα δόντια που τα είχαν ...φρεσκοτρωχισμένα. Έτσι, τον έκαναν να καταλάβει τις διαθέσεις τους. Λύκοι είναι, να φάνε σαν... λύκοι θέλουν.

—Φύγετε μπρε!
—Γρρρ... οι λύκοι
Άρχισαν να περικυκλώνουν το κοπάδι. Τον έζωσαν και αυτόν μαζί με τα πρόβατα. Από σκυλιά; το βάλαν στα πόδια.
—Φύγετε μπρε.
—Γρρρ οι λύκοι.
Σήκωσε τη γκλίτσα, εκείνοι του 'δειχναν τα δόντια.

ΠΟΝΤΙΚΑΤΕΣ Πωγωνίου

Γη των πατέρων μας

Είναι ένα έργο αξιόλογο του Καθηγητού Παύλου Παλούκα, προέδρου της Αδελφότητας Ποντικατιτών, του Διοικητικού Συμβουλίου, και των μελών αυτής «Οι Άγιοι Ανάργυροι», και των απανταχού ευρισκομένων Ποντικατιωτών, Πωγωνησίων και γενικώς Ηπειρωτών, Τόμος Α', Αθήνα 1998.

— Αυτός ο θησαυρός, που ο Παύλος Παλούκας τον έμασε βήμα προς βήμα τώρα έγινε ένα αντίδωρο, που το μ ο ι ρ ά ζ ε ι στον καθένα μας. Ένα ξαναβάπτισμα, Ένα ξανακοινωνήμα με την κληρονομία μας.

Γρρρ απ' εδώ, γρρρ απ' εκεί, σε λίγο του ξέκοψαν το μισό κοπάδι. Μισό, μισό. Ξαν να του 'λεγαν: Μισά δικά μας μισά δικά σου. Λαχτάρα ο κτηνοτρόφος. Θα με φάνε και μένα, σκέφτηκε! Μα τι λύκοι είναι αυτοί; Ξου απ' εδώ, Ξου απ' εκεί, οι λύκοι άρχισαν να δαγκώνουν τα πρόβατα.

Περίεργοι λύκοι. Δεν τα «κόβουν» τα πρόβατα, τα ...ταϊμάνε! Μοντέρνοι λύκοι! Τελικά βέβαια κάτι έφαγαν αλλά το κοπάδι μαζεύτηκε στο μαντρί, ζωσμένο από λύκους! Ζωσμένος και ο κτηνοτρόφος που γνώρισε την καινούρια ράτσα λύκων που βγήκαν στο Πωγώνι και διεκδικούν τα... δικαιώματά τους!

Λύκοι και πρόβατα και κτηνοτρόφοι, σε νέες ...σχέσεις! Το Πωγώνι αδειάζει κι αγριεύει. Χαλασιά μας! Θα μ α ς φάνε οι λύκοι!

ΠΟΝΤΙΚΑΤΕΣ Πωγωνίου

Γη των πατέρων μας

— Τιμή σε όλους τους Ποντικατιώτες, και το έργο τους αυτό, ας θεωρηθεί φτωχό καντήλι πάνω στους χορταριασμένους τάφους των πατέρων μας.

Στον συγγραφέα Καθηγητή θεολόγο κ. Παύλο Αθ. Παλούκα λέγω: «Μακαρία η κοιλία η βαστάσα σε και μαστοί ους εθήλασας».

Λουκά ΙΑ' 27.

Παπα-Χρήστος Μάτσιος
συνταξιούχος

Δεν βρίσκουμε ίσκιο...

Με την ευαισθησία του καλλιτέχνη, η Πόπη με τη νοσταλγία του χωριού κι ο Μπάμπης έφτιαξαν το στίπι τους στο χωριό στα σημάδια της παράδοσης με τις πινελιές της αρμονίας. Για να φτάνουν εκεί για αλλαγή, ησυχία και επικοινωνία με τους χωριανούς. Το περιβάλλον, η φύση, τα χρώματα, το άρωμα του δάσους με την παρθενικότητά του, ήταν οι μικρές κι οι μεγάλες απολαύσεις κάθε εδούδου. Στην τελευταία μας συνάντηση η Πόπη μου είπε: «Έχεις δίκιο που γράφεις για τη Λεηλασία του δάσους. Τώρα που πηγαίνουμε στο δάσος, δεν βρίσκουμε ίσκιο όπως παλαιότερα».

Τα δάση μας φτωχαίνουν και η Πόπη με το καλλιτεχνικό αισθητήριο, με την ευαισθησία του ζωγράφου το αντιλήφθηκε. «Δεν βρίσκουμε ίσκιο», λέει πολλά, τόσο βαθιά, τόσο ποιητικά τα είπε η Πόπη, που τα λέει όλα. Ίσως στους περπατούς στο δάσος πήρε από το θρόισμα της βελανιδιάς το παλινάριο μνημείο της τέρας φηγοσύ, αυτό που άκουγαν και οι πρόγονοί μας και το γιαγιάδες μας που έμαθαν να εόρηνται και να προστατεύουν τα αιωνόβια δένδρα. «Δεν βρίσκουμε ίσκιο», λέει πολλά, τα λέει όλα για την ομορφιά της ζωής. «Δεν βρίσκουμε ίσκιο», και μεις σήμερα και τα παιδιά μας αύριο.

Η Πόπη, η νύφη μας, η Πωγωνήσια πλέον, με την ευαισθησία του καλλιτέχνη, μας έδωσε το ωραιότερο μήνυμα. Για όσους μπορούν και το ακούνε, γι' αυτούς που αγαπούν το Πωγώνι.

Κ.Κ.Κ.

Δασοπυρόσβεση και... αρμοδιότητα

Το Υπουργείο Γεωργίας εισέγγαγε νόμο, που ψηφίστηκε να μεταφερθεί το αντικείμενο της δασοπυρόσβεσης στο Πυροσβεστικό Σώμα. Φαίνεται πως έφτασε η πληροφόρηση στο Υπουργείο που μετρούσε την αποτελεσματικότητα της δασοπυρόσβεσης. Δασικοί, δασολόγοι και δασικοί υπάλληλοι αντέδρασαν.

Καλό είναι τώρα να ασχοληθούν με τη δασοπονία, τη θηροπονία, να ποσέσουν το δάσος, την χλωρίδα του περιβάλλοντος. Εμείς θα ξαναγράψουμε

πως τα τελευταία δυο χρόνια στο Πωγώνι με τις ευλογίες δασικών και δασολόγων καταστράφηκαν τόσα δάση δρυός για καυσόξυλα και κάρβουνα όσα δεν κάρηκαν από πυρκαγιές τα τελευταία 20 χρόνια.

Και θα πούμε και κάτι ακόμη για τους δασικούς και δασολόγους. Να διαβάσουν και λίγη τοπική ιστορία και να μελετήσουν την παράδοση για να μάθουν για τα δάση δρυός του Πωγωνίου και τον θρηματικό πλούτο που εξαφανίστηκε κάτω από τα μάτια τους.

Τα σεμινάρια....

Μια γυναίκα φωνάζει από Λάκκα Πωγωνίου

Από τη Λάκκα του Πωγωνίου μας ήρθε μια φωνή γυναίκας που έχει δικίο.

«Γίνονται, μας είπε, όπως μαθαίνουμε κάποια σεμινάρια για γυναίκες στο Δελβινάκι και δίνουν και κάποιο χαρτζιλίκι σ' αυτές που συμμετέχουν. Αυτές όμως είναι όλες από το Δελβινάκι και πηγαίνουν οι ίδιες και οι ίδιες σε όλα τα σεμινάρια. Δεν μας σκέπτεται κανένας εμάς; Και νάμαθουμε και μεις

κάτι και να πάρουμε το χαρτζιλίκι».

Αυτή η γυναικεία φωνή ακούστηκε από τη Λάκκα Πωγωνίου. Ποιος θα την ακούσει; Εμείς το γράφουμε μήπως και το διαβάσει κάποιος και ...ευαισθητοποιηθεί! Στην Περιφέρεια, στη Νομαρχία, στον Δήμο και όπου αλλού χειρίζονται τα προγράμματα σεμιναρίων και τα... κόλυβα της Ε.Ο.Κ.!!

Η τηλεοπτική κάλυψη

Ανάγκη μιας ενημέρωσης

Σχόλια έφτασαν στην εφημερίδα, για την τηλεοπτική κάλυψη του Πωγωνίου και τη σχετική δαπάνη που έγινε από το τώως Συμβούλιο Περιοχής.

Τα σχόλια αφορούν και στη διαδικασία ανάθεσης και στο κόστος και στην αποτελεσματικότητα της δουλειάς που έγινε.

Για όλα αυτά υπεύθυνοι και αρμόδιοι να δώσουν πειστικές απαντήσεις για να διασκεδάσουν οι φίλες, είναι το τ. Συμβούλιο Περιοχής και το διά-

δοχο σχήμα.

Μια πληροφορία που είναι πρωτίστως απαραίτητο, είναι οι προδιαγραφές και η μελέτη βάσει των οποίων έγινε η ενίσχυση πομπών και η τοποθέτηση κεραίων γιατί είναι γεγονός πως κάποια χωριά ή κάποιες περιοχές δεν καλύπτονται. Το κόστος που πληρώθηκε και οι ενισχύσεις που δόθηκαν από τον κατασκευαστή πρέπει επίσης να αναφερθούν για την ενημέρωση των ενδιαφερομένων.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θέλουμε να εκφράσουμε τις θερμές ευχαριστίες μας για τη συμπαράσταση, συναντίληψη και ενθάρρυνση στην εκδοτική μας προσπάθεια στους αναγνώστες και συμπατριώτες μας κ.κ.: **Ελένη Βαρέτα, Χριστίνα Καμπίτσι-Παππά, Χρ. Κοσοβίτσα, Ματθαίου Σπύρου, Θωμά Βλάχου, Χαραλ. Ζωΐδη, Βασ. Έξαρχου, Κων. Γκαμπράνη, Ευαγγ. Γκόγκου, Δημ. Λώλη, Γ. Ντόντη, Στ. Παράσχου, Βασ. Παπαθανασίου, Ελ. Μαρούκη, Αντ. Σελεβού, Θεοφ. Κωστούλα, Κώστα Χαρασιδάδη, Κων. Ναθολη, Γεωργ. Παππά, Αντώνη Φακατσέλη, Χριστοφ. Φακατσέλη, Δημ. Βαλερά, Σωκρ. Βαλερά.**

Προς την: Εφημερίδα «Η ΝΕΑ ΦΩΝΗ του ΠΩΓΩΝΙΟΥ»

Δεν έχω την πρόθεση να εκθειάσω το έργο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ιωαννίνων και ιδιαίτερα του νομάρχη κ. Νικολάου Ζαρμπαλά. Φανταζομαι πως ούτε και εκείνος θα το ήθελε. Είμαι όμως υποχρεωμένος και θα ήταν από μέρους μου μεγάλη παράλειψη να μην τονίσω τη μεγάλη του προσπάθεια και την έντονη παρουσία του στη διάσωση της ιστορίας του τόπου μας σε περίοδο που πολλά από τα ιστορικά στοιχεία κινδυνεύουν να χαθούν άλλα ξεχασμένα στο παρελθόν και άλλα μαζεμένα και στοιβασμένα σε συρτάρια ανθρώπων που με μέρaki και περισσή προσπάθεια συγκέντρωναν επί χρόνια δίχως την αναγκαία, την παραμικρή φροντίδα των αρμοδίων παραγόντων για τη διάσωση τους.

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση με εκδόσεις έχει αποδείξει στο παρελθόν την ευαισθησία της σε αξιόλογες προσπάθειες καταγραφής και διάσωσης ιστορικών και παραδοσιακών στοιχείων. Το βεβαιώνει η βιβλιοθήκη της. Το αποδεικνύει ακόμα μια φορά με την πρόσφατη έκδοση του βιβλίου.

Το Περιστέρι Πωγωνίου (Μέγγουλη)

Ιστορία, παράδοση και γενεαλογία

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση με τον πρόλογο του νομάρχη κ. Νικολάου Ζαρμπαλά στην παραπάνω έκδοση δίνει το στίγμα της και προτρέπει να πολλαπλασιαστούν ανάλογες προσπάθειες από τις τοπικές κοινωνίες και την πολιτεία γενικότερα. Ας είμαστε κοντά στη μεγάλη αυτή προσπάθεια. Προσωπικά το μόνο που θα μπορούσα να κάνω από τη στήλη της εφημερίδας είναι να ευχαριστήσω το νομάρχη κ. Νικόλαο Ζαρμπαλά και όλους τους παράγοντες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης για την έκδοση του βιβλίου μου που επισημάνει μια πούχρηνη και κοπιαστική προσπάθεια και να ευχθώ κάθε επιτυχία στο μεγάλο έργο που ανέλαβε. Το αξίζει.

Αθήνα, 18 Μαρτίου 1998
Αναστάσιος Μηλιώνης
Ιατρός

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

Βαγγέλη Μάνου

Αξέχαστε πρόεδρε,

Συγκεντρώνομαι όλοι οι συγγενείς, οι συγχωριανοί και φίλοι σου και μαζί με αυτούς ολοκλήρωσα η Ηπειρωτική παροικία και ολοκλήρωσα η Πειραική κοινωνία γύρω από το νεκρικό σου κρεβάτι, σου απευθύνομε αυτή τη στιγμή τον τελευταίο χαιρετισμό και σε συνοδεύουμε με απέραντη θλίψη προς την τελευταία σου κατοικία. Η απώλεια σου δεν ελύπησε μόνο την οικογένειά σου, και τους αγαπημένους σου συγχωριανούς και συμπατριώτες σου.

Αγαπητέ Βαγγέλη,

Ελύπησε γενικότερα το Πωγώνι και ιδιαίτερα την πειραική κοινωνία μέσα στην οποία διεραματίστηκε ένα πολιτισμένο και ωφέλιμο ρόλο μαζί με τους δυο αδελφούς σου. Δοσμένος ολοκληρωτικά στη δουλειά σου και παλεύοντας να κρατήσεις ψηλά, όπως το κατόρθωσες, να ανεβάσεις το επαγγελματικό σου όνομα, έφθισες ανεπαρκώς τον εαυτό σου, με αποτέλεσμα να μας φύγεις πρόωρα τις άγιες αυτές μέρες.

Αξέχαστε Πρόεδρε,

Υπήρξες αντάξιος της Ηπειρωτικής σου καταγωγής. Γιατί καθ' όλον σου το βίο συμμετείχες σε όλες τις πατριωτικές κινήσεις, τόσο στην αδελφότητα του ως πρόεδρος επί πολλά χρόνια δαίμνις κι αυτό των πατριωτικών σου αισθημάτων προς τη Στρατιότητα.

Αγαπητέ Βαγγέλη,

Και η οικογένειά σου κι εμείς οι συγχωριανοί σου και οι συμπατριώτες σου, θρηνούμε τον απροσδόκητο χαμό σου. Είμαστε όμως συγκλονισμένοι περηφανοί για σένα, γιατί το χωριό σου ανέδειξε προσωπικότητες του δικού σου ηθικού βάρους. Ενός ηθικού βάρους που διατηρείται και μετά θάνατον αφήνοντας πίσω ένα τίμιο όνομα πολυτίμητη κληρονομιά, αγωνιστικές σκληρά όλη τη ζωή να να ζήσεις τιμία την οικογένειά σου και για να μπείς σήμερα να φύγεις εκτιμώμενος ειλικρινά από την κοινωνία και από όλους όσους σε γνώρισαν.

Αιώνια η μνήμη σου αξέχαστε πρόεδρε.

Τον νεκρό αποχαιρέτεις με τούτα τα λόγια ο πρόεδρος της Αδελφότητας Ψηλοκάστρου Πέτρος Παπαδόπουλος, την 7-4-98.

Και για να είναι υπερήφανοι για σένα, τόσο η στοργική σου σύζυγος όσο και τα αγαπημένα σου παιδιά και τα αγαπημένα σου αδελφία.

Αξέχαστε πρόεδρε και επίτιμο πρόεδρε της Αδελφότητας Ψηλοκάστρου, πρέπει φεύγοντας να είσαι υπερήφανος τόσο εσύ, όσο και εμείς η Ψηλοκάστριτες, γιατί αφήνεις πίσω σου δυο καμάρια, τον Πολύζωη και τη Χαρούλα να συνεχίσουν το όνομά σου. Με απροσμενητή θλίψη η διοίκηση της Αδελφότητας και τα μέλη της σε προτιμούν στην τελευταία σου κατοικία. Επίσης, σου μεταφέρω τον χαιρετισμό του χωριού, με το οποίο επικοινωνήσα σήμερα το πρωί για να μεταδώσω το θλιβερό μήνυμά, και στο οποίο αυτή τη στιγμή οι καμινάδες κυτούν λυπητρά. Μεγαλύτερη δε οδύνη αισθάνομαι εγώ τούτη τη στιγμή που σου απευθύνω τον τελευταίο χαιρετισμό, για την επί τόσα χρόνια φίλια, από μικρό παιδί, αλλά και ως συνεργάτη σου στην Αδελφότητα.

Αξέχαστε πρόεδρε,

Όσο ζούμε, θα ζεις και συ μαζί μας, παντού και με τα τόσα έργα που άφησες στο Ψηλοκάστρο. Θα κουβεντιάσουμε μαζί σου και θα βρίσκεισαι κοντά μας. Μοιράζεσαι τη δική σου, δεν ληρμόνομας.

Αξέχαστε πρόεδρε,

Ας γίνουν τούτα τα λόγια μου μαυροσάκια κι αγριολούλουδα του χωριού σου, που τόσο πολύ αγαπούσες, και ας σκορπίσουν πάνω στο χώμα που θα σκεπάζει σε λίγο το κορμί σου, και ας γίνει το άρωμά τούτο, ταξίδι εκ μέρους των συγχωριανών μου και εμού προσωπικώς σου απεύθυνω τον τελευταίο αδελφικό χαιρετισμό, παρακαλώ δε τον Υψιστό όπως σου επιφυλάξει την πιο ζήλευτη θέση κοντά Του και να χύσω βάπτισμα παρηγορίας στην οικογένειά σου.

Αιώνια η μνήμη σου αξέχαστε πρόεδρε.

Τον νεκρό αποχαιρέτεις με τούτα τα λόγια ο πρόεδρος της Αδελφότητας Ψηλοκάστρου Πέτρος Παπαδόπουλος, την 7-4-98.

Η ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΖΕΙ

Το Πάσχα της Ανάστασης

Το Πάσχα γιορτάστηκε και στα χωριά μας και σήμανε σε όλες τις εκκλησίες η καμπάνα με το αναστάσιμο μήνυμα. Γέμισαν οι εκκλησίες και οι επισκέψεις ήταν αρκετοί έως πολλοί, θα λέγαμε μια «καλή χρονιά» επιστροφής στα χωριά μας. Να το πούμε πως μετά το χειμώνα ήταν μια «ανάσταση» των χωριών και μια αναγέννηση της ελπίδας ότι τα χωριά δεν πέθαναν. Ζωντάνεψαν πράγματι τα χωριά και πολλά παραδοσιακά πανηγυράκια της Διακαινησίμου όπου συνεορτάστηκε και ο Άη - Γιώργης στήθηκαν ακόμη και εκ του προχείρου. Αρνιά ψήθηκαν

και στα φούρνο και στη σούβλα. Και μη ψάχνουμε αν ήταν ντόπια ή εισαγόμενα. Το ίδιο χορταράκι τρώνε κι απ' δω κι από 'κει! Αρνάκια χωρίς...σύννομα, το ίδιο νόστιμα και καλοταϊσμένα. Οι ρούγες και οι δρόμοι γέμισαν αυτοκίνητα. Ε, μερικοί και... «καβάλα παν στην εκκλησιά» από τον πέρα μαχαλά. Τέλος πάντων, τίποτε δεν σταματάει την παράδοση. Ούτε η... λιτότητα, ούτε η... υποτίμηση. Γιατί η παράδοση ούτε υποτιμάται ούτε φτωχαίνει. Είναι από μόνη της πλούσια και τιμημένη. Και του χρόνου με υγεία και χαρά.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΩΡΑ....

Λίγο πριν τυπωθεί το φύλλο αυτό δημοσιεύτηκε πως κατατέθηκε στη Βουλή το νομοσχέδιο για την πρόσληψη χιλίων αστυνομικών που θα επανδρώσουν το νεοσύστατο σώμα Συνοριακής Αστυνομίας.

Περνούν άβρεχοι στο... ποτάμι

Οι επιδρομείς των Κτισμάτων έδειξαν πως η ιστορία να περάσουν άβρεχοι το ποτάμι είναι πραγματική. Είναι γνωστό πως η έκφραση αυτή είναι για κείνους που έχουν ικανότητες μεγάλες, αξιάδα, πονηριά και δεξιότητες. Άβρεχοι λοιπόν πέρασαν το Δρίνο κοντά στην Κακαβιά, αφού ήταν μέσα στο αυτοκίνητο που έκλεψαν και το οδήγησαν στην Αλβανία ανενόχλητοι. Άβρεχοι λοιπόν πέρασαν οι αλβανοί επιδρομείς και άβρεχα πέρασαν και τα κλοπιμαία. Και όπως φαίνεται άβρεχοι έχουν περάσει κι άλλοι, κι άλλες φορές, αφού από λάθος άφησαν πεσμένο κι άλλη φορά ένα αυτοκίνητο.

Και ποιος ξέρει πόσες φορές πέρασαν άβρεχοι μέσα - έξω, φέροντας

και πηγαίνοντας αυτοκίνητα και «αγαθά»! Αλλά και στο πέρασμα στο Σκίπη επιχείρησαν (ή πέρασαν;) να περάσουν ένα τζιπ στην Επισκοπή.

Κι αλλού πέρασαν τρακτέρ! Επιδοξιο «κομάντος» αποδεικνύονται οι επιδρομείς Αλβανοί και εκπαιδευμένοι να περνούν... άβρεχοι τα ποτάμια. Μπορεί να είναι μια ενδιαφέρουσα και... αστεία ιστορία. Όμως τα πράγματα δεν είναι αστεία και κάποιοι αρμόδιοι πρέπει να χάσουν τον ύπνο τους. Όπως έχουν χάσει τον ύπνο τους πολλοί Πωγωνήσιοι κάτοικοι και ταξιδεμένοι που ξέρουν την ιστορία εκείνων που περνούν άβρεχοι το ποτάμι!

Καρτοτηλέφωνα

Ένα - ένα φυτρώνουν τα καρτοτηλέφωνα στα χωριά μας και καταργούν τα κοινοτικά τηλεφωνεία. Δεν είναι γνωστό με ποια προτεραιότητα μπαίνουν. Υπάρχει σειρά και κριτήρια, ή γίνεται «κατόπιν ημετέρων ενεργειών»; Ας επισπεύσουν οι υπηρεσίες του ΟΤΕ την εγκατάσταση καρτοτηλεφώνων στα χωριά, γιατί είναι πράγματι μια ανάγκη και μια εξυπηρέτηση κατοίκων, επισκεπτών, διερχομένων, ακόμη και... Αλβανών.

Παρκάρανε στις Δρυμάδες

Το Πάσχα πολλοί έφτασαν στα χωριά του Πωγωνίου να γιορτάσουν. Δηλαδή όλου του Πωγωνίου. Ακόμη και του ξεκομμένου. Πολλοί απ' αυτούς πέρασαν κι από Δρυμάδες. Δεν μπόρεσαν όμως να περάσουν και τα αυτοκίνητά τους μέσα αφού ακόμη το διάβα είναι κλειστό. Άφησαν τα αυτοκίνητα στις Δρυμάδες και πέρασαν μέσα με τα πόδια. Πάνω από 20 αυτοκίνητα αυτών των ομογενών μας παρκάρανε στις Δρυμάδες. Νέες καταστάσεις δημιουργούνται απρόβλεπτες.

ΠΑΣΧΑΛΙΑΤΙΚΑ ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ

- ➔ Νوستαλγία και αγάπη γέμισαν πάλι τα χωριά μας το Πάσχα. Το Πάσχα είναι του χωριού. Τίποτε δεν τ' αλλάζει.
- ➔ Και χαρά σε κείνον που 'χει ν' ανάψει ένα τζάκι στο χωριό κι ένα κανδήλι στο εικονοστάσι του σπιτιού του.
- ➔ Κι όποιος μπορεί και θυμάται τις ρίζες, ας ψάξει πού είναι τα θεμέλια του πατρογονικού να στήσει τζάκι και εικονοστάσι.
- ➔ Γέμισαν δρόμοι και ρούγες από αυτοκίνητο και πού να σε βάλω καινούριο κοσκινάκι μου... καταλυτικό!
- ➔ Και τι ατυχία να μην πιάνουν παντού τα κινητά; Το χωριό τα θέλει όλα!
- ➔ Ιεραπόστολοι οι παπάδες. Από χωριού εις χωριόν ανάστησαν τον Χριστό χωρίς ανάπαυση.
- ➔ Και από χωριού εις χωριόν κουβάλησαν το «δεύτε λάβετε φως» και χτυπούσαν τις καμπάνες.
- ➔ Αν βοηθούσε και περισσότερο ο καιρός αυτό το Πάσχα θα ήταν το... παραδοσιακότερο.
- ➔ Και το αρνί; Τι νόστιμο! Αν δεν ήταν ...εισαγόμενο, ήταν σίγουρα μιας καλής εκτροφής... διασταυρωμένο!
- ➔ Το ίδιο χορταράκι είχαν φάει τα ...καημένα! Κι από δω κι από κει τα ίδια χορτάρια και τα ίδια νερά.
- ➔ Ε, πέρασαν και κάποιοι αλβανοί... άβρεχοι τον Δρίνο! Ξαναθυμηθήκαμε τα παλιά των Διάμπηδων...
- ➔ Όπως προ ...εκατονταετίας! Επί τουρκοκρατίας! Η ιστορία ξαναγράφεται για να μη ξεχνούμε.
- ➔ Τώρα που συνηθίσαμε με τους Αλβανούς μας βγήκαν οι λύκοι! Οικολογικοί, αγριόσκυλα και διασταυρωμένα.
- ➔ Ευτυχώς που προτιμούν τα... σκυλιά! Διαφορετικά θα μας φάνε οι λύκοι.
- ➔ Και τρομάρα οι κυνηγοί. Ειδική... σπεσιαλιτέ των λύκων τα κυνηγόσκυλα!
- ➔ Δεν αφήνουν ούτε το λουράκι με την ταυτότητα.
- ➔ Ελπίδα να γλιτώσουν τα θηράματα μπας και ξαναφανούν στα ρουμάνια μας.
- ➔ Όσοι περίμεναν να ζεσταθούν τα προεκλογικά Δήμων και Διευρυμένων Κοινοτήτων το Πάσχα, απογοητεύτηκαν.
- ➔ Να μη χαλάσουμε και τα πανηγύρια με προεκλογικά κανθαδάκια. Καλά ησυχάσαμε τα τελευταία χρόνια.
- ➔ Πάσχα και Αη-Γιώργης, τοήμερο η πρωτομαγιά, έ'ολο και κάτι γίνεται στα χωριά μας. Και του Αγίου Πνεύματος κοντά είναι.
- ➔ Όσο να 'ρθουν τα πανηγύρια!
- ➔ Εδώ είμαστε και θα ξαναγράψουμε.

K.X.K.

1,7 δισεκατομμύρια για το δρόμο προς τον Μεθοριακό Σταθμό Μέρτζανης

Στις 14 Απριλίου επισκέφθηκε ο νομάρχης Ιωαννίνων το Μάζι Κόνιτσας και, μεταξύ άλλων, είπε πως εκτελείται το μεγάλο οδικό έργο από το εθνικό δίκτυο μέχρι τον Μεθοριακό Σταθμό της Μέρτζανης προϋπολογισμού 1 δισ. 740 εκατομμυρίων δραχμών και χρηματοδοτείται από το διασυνοριακό πρόγραμμα INTERREG. Και η Μέρτζανη λοιπόν προχωρεί μετά τη Σαγιάδα και το δικό μας των Δρυμάδων, που είναι στην ίδια απόφαση μένει έξω.

Ποιος θα ξεφωνίσει τον νομάρχη πως μεροληπτεί; Ποιος θα του πει πως δεν έλεγε την αλήθεια όταν έφτασε στο Φυλάκιο Δρυμάδων και δήλωνε πως έχει έτοιμη λύση για το άνοιγμα του περάσματος και την επικοινωνία του ξεκομμένου Πωγωνίου με την Ελλάδα;

Θυμάται τι έλεγε ή τα έχεσσε, ή έλεγε ψέματα;

Εκδρομή Πωγωνιανών

Ημερήσια εκδρομή πραγματοποιήσαν οι Βοστανιώτες Αθηνών και φίλοι τους στις 5 Απριλίου. Την εκδρομή οργάνωσε η Αδελφότητα Πωγωνιανών Αθηνών και έγινε στη Στενή Ευβοίας με συμμετοχή και επιτυχία.

ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ 8

προς εκτύπωση
Πωγωνιανή
Φωτογραφική
ανάδρομή
100 χρόνων